

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: **B. V.**
sídlem ■■■
zastoupen advokátem JUDr. Tomášem Hlaváčkem
sídlem Kořenského 1107/15, 150 00 Praha 5

proti

žalovanému: **Český báňský úřad**
sídlem Kozí 4, 110 00 Praha 1

osoba zúčastněná na řízení: **M.Š. MBA, MSc., správkyňe konkursní podstaty ■■■ a.s.**,
sídlem ■■■
zastoupena advokátkou JUDr. Hanou Kapitánovou
sídlem sady 5. května 296/36, 301 00 Plzeň

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 11. 2017, č. j. SBS
36536/2017/ČBÚ-21,

takto:

- I. Rozhodnutí Českého báňského úřadu ze dne 29. 11. 2017, č. j. SBS 36536/2017/ČBÚ-21, a usnesení Obvodního báňského úřadu pro území krajů Libereckého a Vysočina ze dne 21. 8. 2017, č. j. SBS 27943/2017, **se zrušují pro nezákonnost** a věc **se vrací** k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, k rukám advokáta JUDr. Tomáše Hlaváčka, ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou podanou prostřednictvím svého právního zástupce v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného. Napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil usnesení Obvodního báňského úřadu pro území krajů Libereckého a Vysočina (dále jen „správní orgán I. stupně“), ze dne 21. 8. 2017, č. j. SBS 27943/2017. Tímto prvostupňovým usnesením správní orgán I. stupně rozhodl o odložení věci žalobce podle § 43 odst. 1 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, o určení držitele dobývacích prostorů Řasná (evidován Českým báňským úřadem pod č. evidenčním 7/0815), Mysletice (evidenční č. 7/1002), Mrákotín (evidenční č. 7/0476), Boršov (evidenční č. 7/1002), podle § 142 správního řádu, proti M. Š., MBA, MSc., správce konkursní podstaty (osoba zúčastněná na řízení) z důvodu, že k řízení není příslušný žádný správní orgán.
2. V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že správní orgán I. stupně postupoval v souladu se zákonem. Žalovaný se nejprve vypořádal s námitkou chybného doručení původnímu právnímu zástupci, tak že odvolání bylo podáno včas novým právním zástupcem žalobce a způsob doručení neměl vliv na zákonnost rozhodnutí ani zachování lhůty pro podání odvolání. K námitce týkající se povahy smlouvy o převodu oprávnění k dobývání jako veřejnoprávní a nevypořádání se s názorem Okresního soudu v Jihlavě žalovaný nejprve uvedl, že správní orgán I. stupně v této věci respektoval základní podmínky převodu dobývacího prostoru. Žalovaný odkázal na § 27 odst. 7 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), z kterého vyplývá, že obvodní báňské úřady dávají souhlas k převedení, nikoliv k obsahu smlouvy. Příslušné ustanovení neobsahuje pojem veřejnoprávní smlouvy, jedná se o smlouvu mezi dvěma (více) soukromými organizacemi, nemůže být proto veřejnoprávní ve smyslu § 159 odst. 1 správního řádu, podle kterého je veřejnoprávní smlouva dvoustranný nebo vícestranný úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva.

Smlouva o převodu se uzavírá podle práva soukromého a je smlouvou soukromoprávní, jak konstatoval i Vrchního soudu v Praze v rozsudku ze dne 17. 2. 2011, č. j. 15 Cmo 129/2010 – 512. Podle žalovaného nelze předchozí souhlas k převodu považovat za zmocnění ve smyslu § 162 odst. 1 in fine správního řádu k posuzování veřejnoprávní smlouvy a jejího obsahu z hlediska souladu s právními předpisy a veřejným zájmem. Předchozí souhlas je vydáván nezávisle na obsahu budoucí smlouvy, o které není jisté, zda bude uzavřena. Obvodní báňský úřad v řízení o předchozím souhlasu nezkontroluje obsah smlouvy, ale způsobilost potencionálních nabyvatelů podle horního zákona nabýt dobývací prostor. Nebyla splněna ani další podmínka § 162 odst. 1 správního řádu, kterou je existence správního řízení, v němž by strany smlouvy měly postavení esenciálních účastníků. K povaze předchozího souhlasu žalovaný uvedl, že nezakládá, nemění a neruší žádná práva, pouze podmiňuje převedení práv a povinností k dobývacímu prostoru. Doložení smlouvy o převodu je jen potvrzením, že ke skutečnosti došlo. Podle žalovaného nejsou naplněny zákonné znaky veřejnoprávní smlouvy a k přezkumu smluv o převodu dobývacích prostor jsou příslušné soudy nikoliv obvodní báňské úřady.

II. Žaloba

3. Podle žalobce není názor správních orgánů, že věc nespadá do jejich kompetence, v souladu se zákonem. Žalobce nejprve uvedl, že se žalobou doručenou dne 25. 8. 2008 domáhal určení, že je držitelem dobývacích prostorů. O žalobě rozhodl Okresní soud v Jihlavě usnesením ze dne 27. 1. 2017, č. j. 4 C 136/2009-124, o zastavení řízení a postoupení věci Obvodnímu báňskému úřadu v Brně z důvodu nedostatku věcné příslušnosti. Obvodní báňský úřad v Brně postoupil věc z důvodu místní nepřislušnosti správnímu orgánu I. stupně. Žalobce nesouhlasil s postupem správních orgánů, které nevzaly za svůj názor Okresního soudu v Jihlavě, rozhodly o své nepřislušnosti, věc odložily, aniž iniciovaly kompetenční spor podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Správní orgány tak odepřely žalobci možnost, aby bylo o jeho žádosti (žalobě) kýmkoli rozhodnuto a zcela mu odepřely právo na projednání jeho věci.
4. Žalobce dále upozornil, že se podáním nedomáhal rozhodnutí sporu ze smlouvy o převodu dobývacího prostoru ani rozhodnutí o platnosti smlouvy, ale jeho podání směřovalo toliko k určení, že je držitelem specifikovaných dobývacích prostorů. Žalobce také namítal irelevantnost posouzení povahy smlouvy o převodu práv k dobývacímu prostoru z hlediska pravomoci správního orgánu, tj. zda je smlouva veřejnoprávní. Podle jeho názoru je primární povaha držby dobývacího prostoru, přičemž danou otázkou se správní orgány nezabývaly. Žalovaný se také nezaměřil na cíl, ke kterému svým podáním směřoval žalobce, totiž vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 odst. 1 správního řádu, a nezabýval se tím, zda jsou pro vydání rozhodnutí splněny podmínky, jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné.
5. Žalobce v závěru odkázal na usnesení zvláštního senátu ze dne 14. 12. 2017, č. j. Konf 18/2016 – 63, podle něhož je obvodní báňský úřad příslušný k určení existence práv k dobývacím prostorům způsobem upraveným v § 142 správního řádu. Rozhodnutí obou správních orgánů jsou nezákonná, proto žalobce navrhoval jejich zrušení a vrácení žalovanému k novému projednání a žádal o přiznání náhrady nákladů řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření trval na správnosti napadeného rozhodnutí a odkázal na odůvodnění svého i prvostupňového rozhodnutí a na spisovou dokumentaci. Doplnil, že počátkem kauzy je podání žalobce u Obvodního báňského úřadu v Brně, v kterém žádal o povolení hornické činnosti v předmětných dobývacích prostorech. Správní řízení byla přerušena, proti čemuž se žalobce odvolal, následně žalovaný změnil výroky napadených usnesení a vyzval žalobce, aby podal k civilnímu soudu žalobu na určení, komu dobývací prostory náleží. Správní orgány takto postupovaly z důvodu pochybnosti o oprávněnosti žalobce k dobývání v předmětných dobývacích prostorech. Důvodem obav správních orgánů bylo zpochybnění původních smluv o převodech dobývacích prostorů, resp. zpochybnění statutárních orgánů převádějící společnosti k podpisu smluv. Soudní spory týkající se excindační žaloby o vyloučení dobývacích prostorů z konkursní podstaty a o neplatnosti usnesení valné hromady byly pro žalobce neúspěšné.
7. Žalovaný nesouhlasil s názorem žalobce, že bylo povinností správního orgánu I. stupně iniciovat kompetenční spor podle zákona č. 131/2000 Sb. Taková povinnost z právních předpisů nevyplývá a žalovaný má za to, že správní orgán I. stupně postupoval v souladu se správním řádem. Pokud žalobce shledával potřebu vést řízení o kompetenčním sporu, měl řízení iniciovat sám, což však neučinil. Žalovaný považoval žalobcův způsob odkazu na usnesení zvláštního senátu ze dne 14. 12. 2017, č. j. Konf 18/2016 – 63, za zavádějící. Příklad projednávaný u zvláštního senátu není úplně identický s nyní projednávaným případem. Žalovaný doplnil, že jemu ani správnímu orgánu I. stupně nemohlo být v době jejich rozhodování toto usnesení známo. Podotknul, že usnesení zvláštního senátu odkazuje na postup podle celého ustanovení § 142 správního řádu obecně. Žalovaný upozornil na odstavec 2, který stanoví, že se podle odstavce 1 nepostupuje, pokud je možné určení právního vztahu řešit formou vydání osvědčení anebo v rámci jiného správního řízení. O postup podle odstavce 2 však žalobce nepožádal. Žalovaný považoval za liché žalobcovo tvrzení, že se v odvolání domáhal vydání rozhodnutí podle § 141 odst. 1 správního řádu. Oba správní orgány podané odvolání ze dne 5. 9. 2017 posoudily podle jeho skutečného obsahu ne jako žádost, ale standartní odvolání proti usnesení správního orgánu I. stupně. Žalovaný ohledně námitky neposouzení povahy držby dobývacích prostor odkázal na rozhodnutí soudů o excindačních žalobách, z kterých má vyplývat, že žalobci nesvědčí žádné právo k dobývacím prostorům ani právo „držby“. Pro postup podle § 142 správního řádu neprokázal žalobce splnění podmínek, tj. že je určení právního vztahu nezbytné pro uplatnění jeho práv. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

IV. Replika žalobce

8. Žalobce nesouhlasil s názorem, že by orgány státní báňské správy neměly povinnost podat návrh na rozhodnutí kompetenčního sporu. Jak civilní soud, tak báňský úřad popřely svou pravomoc rozhodnout. Vznikem negativního kompetenčního sporu byla založena povinnost báňského úřadu, jako posledního rozhodujícího, iniciovat postup podle zákona č. 131/2002 Sb., přičemž ve věci neměl rozhodnout. Žalovaný nespecifikoval své tvrzení o rozdílnosti věcí posuzovaných zvláštním senátem a nyní krajským soudem, usnesení je plně použitelné. Žalovaný nepochopil žalobní námitku, pokud tvrdí, že je v odvolání žádáno vydání rozhodnutí podle § 141 odst.

1 správního řádu. Žalobce v odvolání toto nenavrhoval, pouze namítal, že se báňský úřad nezabýval povahou původního podání, neposoudil je jako žádost o vydání deklaratorního rozhodnutí a tuto otázku řádně nevypořádal. Stejně chybně měl postupovat i žalovaný, když opomněl předmětnou odvolací námitku a založil tak nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Žalobce trval na tom, že podle závěrů zvláštního senátu je k rozhodnutí příslušný báňský úřad.

V. Zjištění ze správního spisu

9. Ze správního spisu vyplynuly tyto podstatné skutečnosti. Dne 25. 8. 2008 podal žalobce u Obvodního soudu pro Prahu 5 žalobu na určení držitele shora označených dobývacích prostorů proti správce konkursní podstaty úpadce KAVEX - GRANIT HOLDING a.s., se kterým uzavřel dne 24. 7. 2002 smlouvy o převodu dobývacích prostor. Podání žaloby odůvodnil tak, že k tomuto kroku byl vyzván rozhodnutím Českého báňského úřadu ze dne 28. 7. 2008, podle kterého má být v řízení jako otázka předběžná řešena otázka platnosti smluv o převodu dobývacích prostorů, na základě kterých byl žalobce zapsán jako držitel do evidence držitelů dobývacích prostor. S tímto názorem ovšem žalobce nesouhlasil, měl za to, že pouze báňský úřad je oprávněn posoudit platnost smluv a rozhodnout kdo je držitelem dobývacího prostoru. Navrhoval proto zastavení řízení a postoupení věci příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, alternativně se domáhal určení, že držitelem předmětných dobývacích prostorů je žalobce. Obvodní soud pro Prahu 5 žalobu postoupil Okresnímu soudu v Jihlavě.
10. Podání žaloby předcházelo spor o platnosti usnesení valné hromady společnosti ■■■ a.s., ta rovněž zvolila předsedu představenstva, který za tuto společnost podepsal smlouvy o převodu dobývacích prostorů. Usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 19. 9. 2007, č. j. 42 Cm 25/2002-107, ve spojení s usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 2. 2008, byla veškerá usnesení valné hromady této společnosti prohlášena za neplatná.
11. Protože byla oprávnění k dobývání výhradních ložisek v uvedených dobývacích prostorech sepsána do majetkové podstaty společnosti ■■■ a.s., na kterou byl v roce 2003 prohlášen konkurs, žalobce se excindační žalobou domáhal vyloučení těchto oprávnění mj. ve vztahu k předmětným dobývacím prostorům. Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 18. 2. 2010, č. j. 22 Cm 71/2003 – 382, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 2. 2011, č. j. Cmo 129/2010 – 512, byla žalobcová žaloba zamítnuta. Právní názory soudů byly potvrzeny rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014. č. j. 29 Cdo 2050/2011 – 585, rovněž žalobcová ústavní stížnost byla odmítnuta. V těchto řízeních byla jako otázka předběžná posuzována platnost uzavřených smluv o převodu dobývacích prostorů, a to v žalobcův neprospěch. V důsledku toho byla jako držitel dobývacích prostorů v jejich evidenci uvedena společnost ■■■ a.s.
12. Řízení o žalobcově žalobě ze dne 25. 8. 2008 skončilo u Okresního soudu v Jihlavě vydáním usnesení ze dne 27. 1. 2017, č. j. 4 C 136/2009-124, jímž soud řízení zastavil a věc postoupil Obvodnímu báňskému úřadu v Brně, neboť měl za to, že smlouva o převodu dobývacího prostoru podle § 27 odst. 7 horního zákona má veřejnoprávní povahu a přezkum smluv o převodu práv k dobývacím prostorům spadá do kompetence obvodního báňského úřadu.

13. Obvodní báňský úřad v Brně postoupil věc určení držitele uvedených dobývacích prostorů správnímu orgánu I. stupně, který usnesením ze dne 21. 8. 2017 podání žalobce odložil.
14. V odvolání žalobce především namítal, že na existenci a platnost smluv o převodu dobývacích prostorů nemají vliv zamítavá rozhodnutí o žalobě o vyloučení oprávnění ze soupisu majetkové podstaty, kdy dle rozsudku sp. zn. 29 Cdo 1376/2014 může být smlouva o převodu dobývacích prostorů přezkoumána jako předběžná otázka pro určení oprávněnosti vylučovací žaloby. Nejedná se proto o věc rozhodnutou (žalobce odkazoval usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2016, č. j. 29 Cdo 468/2015) a je možné podat určovací žalobu, které by měla ve správním právu odpovídat žádost o určení právního vztahu podle § 142 odst. 1 správního řádu.
15. Odvolání žalobce zamítnul žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 11. 2017, v němž se s námitkami žalobce neztotožnil.

VI. Posouzení věci soudem

16. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení podle části třetí, hlavy druhé, prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkum vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a v § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky v projednávané věci ovšem zjištěny nebyly.
17. Po zhodnocení skutkové a právní stránky věci dospěl soud na základě spisu předloženého žalovaným k závěru, že žaloba je důvodná.
18. Soud se ztotožňuje se závěry uvedenými v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2018, č. j. 5 As 90/2016 – 56, a v usnesení zvláštního senátu ze dne 14. 12. 2017, č. j. Konf 18/2016 – 63, obě rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz. Soud podotýká, že v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 5. 2018, č. j. 5 As 90/2016 – 56, byl řešen prakticky shodný případ žalobce, který se týkal otázky určení držitele jen jiných dobývacích prostorů, které byly shodně zahrnuty do konkursní podstaty úpadce ■■■ a.s. Soud nenalezl důvody, pro které by se měl od závěrů Nejvyššího správního soudu odchýlit.
19. Rovněž v posuzované věci je klíčovou otázkou, zda byly orgány státní báňské správy příslušné vydat deklaratorní rozhodnutí dle § 142 správního řádu o tom, jestli je žalobce držitelem oprávnění k dobývání výhradních ložisek v dobývacích prostorech. Předmětem soudního přezkumu je tedy posouzení, zda žalovaný postupoval v souladu se zákonem, pokud žalobou napadeným rozhodnutím potvrdil usnesení správního orgánu I. stupně, kterým byla věc dle § 43 odst. 1 písm. b) správního řádu odložena a řízení dle § 142 správního řádu nebylo zahájeno.

K této otázce Nejvyššího správní soud konstatoval:

„Podle § 142 odst. 1 správního řádu, který upravuje řízení o určení právního vztahu, platí, že „[s]právní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo“. Odstavec 2 citovaného ustanovení dále stanoví, že „[p]odle odstavce 1 správní orgán nepostupuje, jestliže může o vzniku, trvání nebo zániku určitého právního vztahu vydat osvědčení anebo jestliže může otázku jeho vzniku, trvání nebo zániku řešit v rámci jiného správního řízení“.

Podle § 27 odst. 7 horního zákona „[o]rganizace může smluvně převést dobývací prostor na jinou organizaci po předchozím souhlasu obvodního báňského úřadu; ustanovení § 24 odst. 11 o tříleté lhůtě pro požádání o povolení hornické činnosti zde platí obdobně. Převedení dobývacího prostoru, doložené stejnopisem smlouvy, oznámí převádějící organizace obvodnímu báňskému úřadu“.

Podle § 29 odst. 3 horního zákona „[e]videnci dobývacích prostorů a jejich změn vede obvodní báňský úřad v knihách dobývacích prostorů. Souhrnnou evidenci dobývacích prostorů vede Český báňský úřad“.

Podle § 29 odst. 5 horního zákona „[o]rgány uvedené v odstavcích 1 až 4 poskytnou do 30 dnů od vyžádání údaje z evidence orgánům územního plánování a umožní nabližet do evidence, popřípadě poskytnou z této evidence potřebné informace nebo výpisy fyzickým a právnickým osobám, které prokáží, že je potřebují k plnění svých povinností nebo k uplatnění a ochraně svých práv. Nedotčeny zůstávají předpisy o ochraně státního, hospodářského a služebního tajemství“.

Jak správně podotkl rovněž stěžovatel, otázkou úzce související s předmětem nyní posuzované věci se již zabýval zvláštní senát pro rozhodování některých kompetenčních sporů ve svém usnesení ze dne 14. 12. 2017, č. j. Konf 18/2016 – 63, v němž judikoval:

„Právní pojem „dobývacího prostoru“ vymezují zejména ustanovení § 24 až 29 horního zákona. Dobývací prostor představuje geometricky přesně vymezený prostor, ve kterém je organizace po splnění dalších zákonem stanovených podmínek oprávněna dobývat výhradní ložisko. Důvodová zpráva k hornímu zákonu (tisk č. 49 z roku 1987) k tomu uvádí, že dobývací prostor vymezuje prostor pro racionální dobývání výhradního ložiska. Stanovení dobývacího prostoru je významné i z hlediska ochrany jiných celospolečenských zájmů. O stanovení dobývacího prostoru rozhoduje obvodní báňský úřad ve správním řízení; v rozhodnutí vymezí dobývací prostor a stanoví podmínky, kterými se zabezpečí zákonem chráněné obecné zájmy v území, a rozhodne o námitkách účastníků řízení (§ 28 odst. 8 horního zákona). Stanovením dobývacího prostoru vzniká oprávnění organizace k dobývání výhradního ložiska (§ 24 odst. 1 horního zákona). Dle vyhlášky Českého báňského úřadu č. 172/1992 Sb., o dobývacích prostorech, rozhodnutí o stanovení dobývacího prostoru mj. obsahuje název, sídlo a identifikační číslo organizace, která bude výhradní ložisko dobývat, a omezení nebo zvláštní technické podmínky dobývání pro zajištění zákonem chráněných obecných zájmů podle zvláštních předpisů vyplývajících z výsledků řízení o stanovení dobývacího prostoru [§ 3 odst. 1]. Rozhodnutí o vymezení dobývacího prostoru tak organizaci stanovuje i další podmínky a povinnosti spojené s činností v dobývacím prostoru.

Oprávnění dobývat výhradní ložisko je svou povahou veřejné subjektivní právo organizace. Horní zákon přesně stanovuje, jak a kdy vzniká právo dobývat nerosty (§ 24, § 27), kdy může být započato s dobýváním ložiska, který orgán o tom rozhoduje (§ 28), stanovuje podmínky pro

proces dobývání (§ 31), nařizuje dodržování bezpečnosti při dobývání (§ 30), povinnost řádného využití ložiska (§ 32), podmínky, za nichž může být dobývání zastaveno (§ 27 odst. 8). Nelze odhlédnout ani od historického vnímání práva dobývat nerosty, jež bylo horním regálem, tedy výsostným právem panovníka na vyhrazené nerosty v zemi, k jejichž těžbě mohl udělit svolení. Stejný princip respektuje současná právní úprava, dle níž má Česká republika výhradní vlastnické právo k nerostnému bohatství nacházejícímu se na jejím území (§ 5 odst. 2 horního zákona). Nerostné bohatství představuje majetkový zájem státu; k těžbě nerostného bohatství uděluje stát oprávnění. Zájmy státu při nakládání s nerostným bohatstvím vyjadřuje i § 1 horního zákona: „Účelem tohoto zákona je stanovit zásady ochrany a hospodárného využívání nerostného bohatství, zejména při vyhledávání a průzkumu, otvírce, přípravě a dobývání ložisek nerostů, úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, jakož i bezpečnosti provozu a ochrany životního prostředí při těchto činnostech“ a důvodová zpráva k zákonu: „Skutečnost, že ložiska nerostných surovin se nemohou obnovit a mohou se dobývat pouze na místech výskytu, vyžaduje zvláštní přístup k nerostnému bohatství, jeho racionálnímu a komplexnímu využívání a k jeho ochraně pro budoucnost“ (tisk č. 49 z roku 1987). I když hornickou činnost provádí soukromé těžební organizace, je tato činnost prováděna za účelem naplnění veřejného zájmu státu na řádném využívání nerostného bohatství, a to na základě řady oprávnění udělených státem a za současného státního dozoru.

Z výše uvedeného plyne, že dobývací prostor je toliko územně vymezeným prostorem, k němuž se váže veřejnoprávní oprávnění; dobývací prostor však není věcí v právním slova smyslu (k tomu srov. též usnesení Ústavního soudu ze dne 8. 8. 2013, sp. zn. II. ÚS 1058/13).

S ohledem na povahu dobývacího prostoru se žalobkyně domáhá určení veřejných subjektivních práv souvisejících s dobývacími prostory Litochovice, Dobkovičky a Litochovice I, přesněji toho, že ona je oprávněnou organizací k předmětným dobývacím prostorům a náleží jí právo dobývat. Dle § 142 spr. ř. rozhodne správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo. Ustanovení upravuje zvláštní typ správního řízení, jehož účelem je vydání deklaratorního rozhodnutí, jímž se prohlašuje, že konkrétně určená osoba práva nebo povinnosti má či nemá. Dle usnesení zvláštního senátu č. j. Konf 26/2012-11 „pro použití § 142 s. ř. není rozhodné, zda stavební zákon má nebo nemá upravenou pravomoc stavebního úřadu k vydávání deklaratorních rozhodnutí řešících spory. Zmíněné ustanovení správního řádu je kompetenčního charakteru; v tomto je „samonosné“ a umožňuje správním orgánům v jednotlivých oborech veřejné správy rozhodovat podle něj bez ohledu na to, zda předpis práva hmotného s takovýmto rozhodnutím počítá; určující je tu jen to, zda podmínky § 142 s. ř. jsou splněny“.

Horní zákon v § 27 vymezuje, že obvodní báňský úřad stanovuje dobývací prostor, svým rozhodnutím jej může změnit, uděluje souhlas k jeho převodu a může jej i zrušit. Dle § 29 odst. 3 téhož zákona vede obvodní báňský úřad evidenci dobývacích prostorů a jejich změn v knihách dobývacích prostorů. Tomu odpovídá i § 41 zákona č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, upravující působnost obvodních báňských úřadů. Dle odst. 2 písm. a) citovaného ustanovení obvodní báňské úřady stanoví, mění nebo ruší dobývací prostory a vedou jejich evidenci. Tím, že obvodní báňské úřady rozhodují o stanovení, změně či zrušení dobývacího prostoru, rozhodují též o právech k dobývacím prostorům, neboť tato práva zakládají, mění či ruší. Obvodní báňské úřady jsou tedy správními orgány povolány k rozhodování o právech k dobývacím prostorům.

Zvláštní senát dospěl k závěru, že domáhá-li se žalobkyně určení existence práv k dobývacím prostorům, přísluší o tomto návrhu rozhodnout obvodním báňským úřadům postupem dle § 142 spr. ř.“

[37] Nejvyšší správní soud je tímto rozhodnutím zvláštního senátu vázán a nemá ani za to, že by skutková a právní situace v nyní posuzované věci měla být diametrálně odlišná od případu, jež posuzoval zvláštní senát, jak tvrdí žalovaný. Nelze totiž souhlasit s argumentací žalovaného, dle níž vydání potvrzení dle § 29 odst. 5 horního zákona v daném případě vylučovalo možnost vést řízení podle § 142 správního řádu. Jak lze totiž dovodit již z dikce citovaného § 29 odst. 5 horního zákona, pouhé poskytnutí údajů o tom, co má být zjevné z evidence, není totiž co vydání deklaratorního rozhodnutí o určení právního vztahu, k němuž má právě dle rozhodnutí zvláštního senátu sloužit určovací řízení dle § 142 správního řádu.

[38] Byť si lze představit situaci, kdy by dle § 142 odst. 2 správního řádu byla vyloučena možnost domáhat se vydání deklaratorního rozhodnutí o určení právního vztahu právě proto, že oprávnění žadatele by bylo zjevné již ze samotné evidence a vedení řízení o určení právního vztahu by tak již zcela postrádalo smysl, v nyní posuzované věci je situace přesně opačná, neboť údaje v evidenci byly přizpůsobeny pravomocným rozsudkům o excindačních žalobách, jež se však zabývaly mj. platností smlouvy o převodu veřejnoprávních oprávnění k předmětným dobývacím prostorům z úpadce na stěžovatele a tedy i otázkou, kdo je držitelem těchto oprávnění, toliko jako otázkou předběžnou, aniž by o této otázce byly civilní soudy oprávněny v řízení o vylučovací žalobě stěžovatele autoritativně, tedy výrokem svého rozsudku, rozhodnout. Stěžovatel se tudíž legitimně domáhá toho, že ve věci je třeba vyřešit spor o určení existence práv k dobývacím prostorům, a toto řešení přísluší správním orgánům (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 9 As 31/2012 – 40).

[39] Obdobně se k uvedené problematice vyjadřuje rovněž příslušný komentář k danému ustanovení správního řádu, dle něhož „[p]řed vydáním deklaratorního rozhodnutí, které je výsledkem správního řízení, má přednost vydání osvědčení, které se vydává méně formálním postupem, což odpovídá i jedné ze základních zásad (podle § 6 odst. 2 správní orgán postupuje tak, aby nikomu nevznikaly zbytečné náklady a aby dotčené osoby co možná nejméně zatěžoval). Je-li podána žádost o vydání deklaratorního správního aktu a správní orgán, jemuž je podána, zjistí, že o dané otázce nejsou pochybnosti a lze o ní vydat osvědčení, neboť jde o věc nespornou, žádost jako nedůvodnou zamítne, a vydá současně žadateli příslušné osvědčení“ (VEDRAL, J. Správní řád: Komentář. 2. Vydání. Praha: Bova Polygon, 2012, s. 1101-1102). Taková situace ovšem v předmětné věci, jak již bylo konstatováno, nenastala.“

18. Soud s ohledem na citované uzavírá s tím, že postoupením podání žalobce, kterým se domáhal určení toho, že je držitelem předmětných dobývacích prostorů, bylo zahájeno řízení podle § 142 správního řádu, a protože byl správní orgán I. stupně věcně příslušným k posouzení takového vztahu, nebyly dány zákonné podmínky pro odmítnutí věci podle § 43 odst. 1 písm. b) správního řádu.

VII. Závěr a náklady řízení

19. Z uvedených důvodů shledal soud žalobu důvodnou a podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro nezákonnost. Zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může dle § 78 odst. 3 s. ř. s. zrušit i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo. Vzhledem k tomu, že v dané věci by žalovaný v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost, než prvostupňové rozhodnutí zrušit, soud využil možnosti dané

mu § 78 odst. 3 s. ř. s. a sám rozhodnutí správního orgánu I. stupně zrušil a věc v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil žalovanému k dalšímu řízení. V něm budou správní orgány postupovat podle závazného právního názoru vysloveného v tomto rozsudku dle § 78 odst. 5 s. ř. s.

20. O žalobě rozhodl soud v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobce s tímto postupem výslovně souhlasil a žalovaný do dvou týdnů od doručení výzvy s takovým projednáním věci nevyjádřil svůj nesouhlas, a proto se má za to, že souhlas udělil, neboť byl o uvedeném následku ve výzvě soudu výslovně poučen.
21. O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci byl úspěšný žalobce, má tak právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení.
22. Žalobce byl v řízení před soudem zastoupen advokátem, náleží mu tedy náhrada nákladů spojených se zastoupením. Tyto náklady tedy spočívají v odměně advokáta za zastupování ve výši 3 x 3 100 Kč za tři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a podání repliky [§ 1 odst. 1, § 7 bod 5, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)], a v paušální náhradě hotových výdajů advokáta ve výši 3 x 300 Kč za tři úkony právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu), celkem tedy 10 200 Kč. Soud tak přiznal žalobci náhradu nákladů připadajících na jeho zastoupení ve výši 10 200 Kč a dále v souladu s § 57 odst. 2 s. ř. s. částku odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem 12 342 Kč. Dále žalobci náleží náhrada za zaplacený soudní poplatek za podání žaloby ve výši 3 000 Kč. Celkem tedy přiznal soud žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč.
23. O náhradě nákladů osoby zúčastněné na řízení rozhodl soud dle § 60 odst. 5 s. ř. s. tak, že nemá na náhradu těchto nákladů řízení právo, neboť jí v řízení nebyla uložena žádná povinnost, s jejímž splněním by jí takové náklady vznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v

jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec dne 11. července 2018

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu